

UMCS
UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Jakość kształcenia na studiach III stopnia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Rok akademicki 2015/2016

Raport z badania

Opracowanie:

Biuro ds. Analiz Jakości Kształcenia
Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów

Lublin, marzec 2016

Spis treści

Wstęp	3
Opis respondentów	5
Ogólna ocena jakości kształcenia	8
Oczekiwania osób rozpoczynających studia doktoranckie.....	12
Ocena przygotowania do działalności naukowo-badawczej.....	17
Ocena opiekuna naukowego/promotora.....	18
Ocena kształcenia pedagogicznego.....	20
Ocena stopnia przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami.....	23
Dodatkowe szkolenia	25
Ubiegłoroczne badanie.....	27
Dodatkowe uwagi.....	30
Podsumowanie.....	33

Wstęp

W okresie od 2 grudnia 2015 roku do 10 stycznia 2016 roku przeprowadzono kolejną (trzecią) edycję badania ankietowego skierowanego do uczestników studiów III stopnia. Badanie miało na celu poznanie ich opinii na temat jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badanie zostało przygotowane i zrealizowane na podstawie Zarządzenia Nr 33/2014 Rektora UMCS z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wzorem dwóch poprzednich edycji metoda badania ankietowego została uznana za najlepszą i najdogodniejszą dla doktorantów. Charakter ilościowy tej formy badań umożliwia zliczenie opinii i poglądów respondentów, klasyfikację w uszeregowane kategorie oraz ich analizę, która pozwala na wychwycenie występujących prawidłowości oraz ich prognozowanie. Zastosowano technikę CAWI (Computer Aided Web Interview) wykorzystującą Internet do realizacji badania. Kwestionariusz ankiety został umieszczony w serwisie Ankieter, który jest jednym z wielu serwisów internetowych współpracujących z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów (USOS). Aplikacja ta służy do przeprowadzania ankiet elektronicznych dla ogółu lub dowolnych podgrup społeczności uczelnianej, a także dla wskazanych osób spoza uczelni. Ankiety mogą mieć charakter tajny lub jawny, mogą też być grupowane w kontekście badań panelowych. W przypadku opisywanego badania, respondenci uzyskiwali do niego dostęp poprzez zaproszenia do wypełnienia Ankiety rozsyłane za pomocą poczty elektronicznej. Adresy e-mailowe zostały pobrane z systemu rekrutacyjnego IRK. Każdy doktorant mógł więc dowolnie wybrać moment wypełnienia ankiety oraz określić czas jakiego potrzebował na udzielenie odpowiedzi.

Główne pytanie badawcze brzmiało *Jak doktoranci oceniają jakość kształcenia na studiach III stopnia w UMCS?* Szczegółowa problematyka dotyczyła kwestii takich, jak: ogólna ocena studiów III stopnia, ocena poszczególnych form zajęć, ocena przygotowania do działalności naukowo-badawczej oraz ocena współpracy z promotorem. Doktoranci odpowiadali również na pytania związane z kształceniem pedagogicznym i prowadzeniem zajęć dydaktycznych ze studentami. Zapytano także o potrzeby szkoleniowe respondentów oraz o udział w ubiegłorocznej edycji badania.

Zebrany materiał został poddany szczegółowej analizie i przedstawiony w niniejszym raporcie. Raport zawiera zagregowane opinie doktorantów z dziesięciu Wydziałów UMCS prowadzących kształcenie na studiach III stopnia. Szczegółowe analizy zostały przygotowane indywidualnie dla poszczególnych jednostek. Większość pytań była pytaniami zamkniętymi dlatego wyniki są prezentowane w formie liczbowej za pomocą tabel i wykresów. Dla ułatwienia prezentacji danych zastosowane zostały następujące oznaczenia – N – liczba respondentów oraz % - procent odpowiedzi respondentów.

Odpowiedzi na pytania otwarte zostały zliczone i skategoryzowane, a następnie przedstawione w formie diagramów. Ze względu na małą liczebność poszczególnych roczników, wyniki należy

interpretować raczej w sposób bliższy badaniom jakościowym, tzn. traktować jako źródło informacji o występujących sytuacjach, jako przyczynek do dalszych analiz.

Każdy respondent mógł wypełnić ankietę tylko raz. Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu. Przypadki mniejszej liczby odpowiedzi są jednak incydentalne i nie wpływają znacznie na ogólny obraz wyłaniający się z wyników badań.

Mamy nadzieję, że analiza zebranego materiału przyczyni się do podniesienia jakości kształcenia na studiach doktoranckich w tym np. pomoże zweryfikować programy kształcenia, potrzeby szkoleniowe, system praktyk, sposoby finansowania wyjazdów i badań naukowych, a także inne kwestie objęte Wewnętrznym Systemem Jakości Kształcenia.

Opis respondentów

W badaniu wzięło udział 165 osób, będących na studiach III stopnia w UMCS, co lokuje frekwencję¹ na poziomie 21,9%² (w ubiegłym roku ankietę wypełniły 202 osoby co stanowiło ok. 26,8% doktorantów).

łącznie wysłano 702 zaproszenia (adresy e-mailowe doktorantów zostały pobrane z systemu IRK), więc zwrotność³ Ankiety wyniosła ok. 23,5%⁴. Z uwagi na ten fakt, zebrany materiał należy traktować jako wskazanie pewnych problemów bądź zjawisk korzystnych dotyczących procesu kształcenia, a nie jako zdecydowany głos większości.

Poniżej, udział doktorantów w Ankiecie według poszczególnych kryteriów.

Wydział

Dane prezentowane poniżej, zarówno w tabeli jak i na diagramie, odnoszą się do liczby doktorantów biorących udział w badaniu. Ujęcie procentowe ilustruje udział respondentów z poszczególnych Wydziałów w odniesieniu do ogólnej liczby uczestników ankiety.

Tabela 1. Liczba respondentów z poszczególnych Wydziałów

Wydział	Liczba wypełnionych ankiet ⁵	Liczba doktorantów Wydziału ⁶	%
Wydział Biologii i Biotechnologii	14	45	8,5
Wydział Chemii	10	40	6,1
Wydział Ekonomiczny	12	55	7,3
Wydział Filozofii i Socjologii	17	61	10,4
Wydział Humanistyczny	48	252	29,3
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	12	48	7,3

¹ Frekwencja oznacza stosunek liczby wypełnionych ankiet do liczby wszystkich doktorantów UMCS.

² W roku akademickim 2015/2016 w UMCS na studiach III stopnia jest 753 osoby – wg statystyk Biura ds. Kształcenia Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, wg stanu na 31 grudnia 2015 r.

³ Zwrotność ankiety oznacza stosunek liczby wypełnionych ankiet do liczby wysłanych zaproszeń.

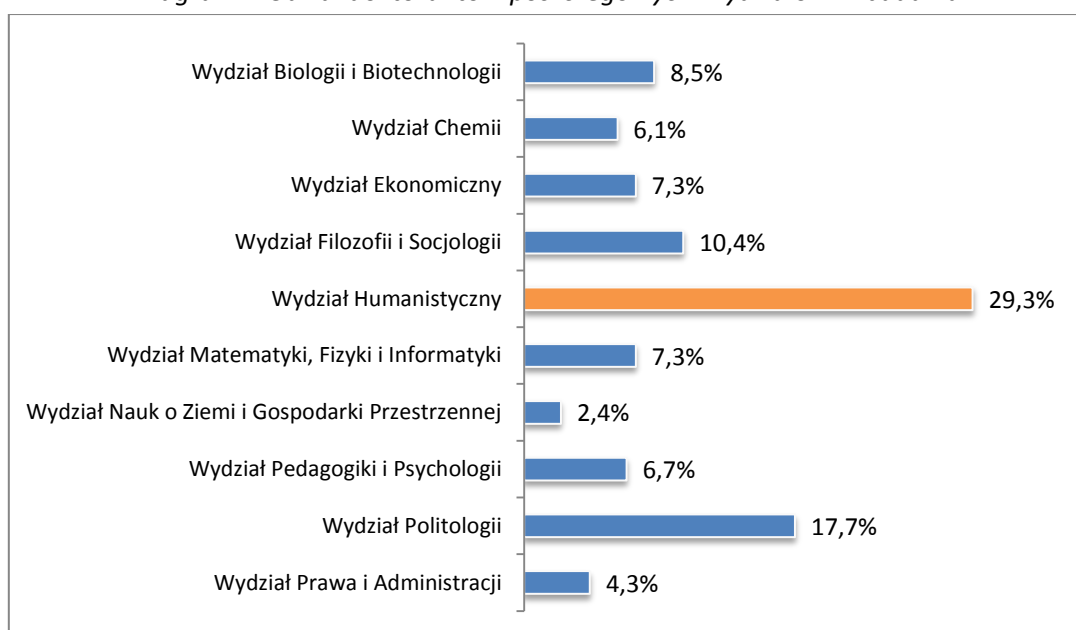
⁴ Różnice pomiędzy ilością doktorantów, a ilością wysłanych zaproszeń wynikają z braków aktualnych adresów e-mail do wszystkich doktorantów (nie wszyscy podają adresy podczas rekrutacji).

⁵ Każdy respondent mógł wypełnić ankietę tylko raz.

⁶ System USOS nie przechowuje informacji o liczbie zaproszeń wysłanych do doktorantów z poszczególnych Wydziałów UMCS, dlatego wszystkie dane odnoszone są do liczby wszystkich doktorantów.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej	4	27	2,4
Wydział Pedagogiki i Psychologii	11	45	6,7
Wydział Politologii	29	116	17,7
Wydział Prawa i Administracji	7	64	4,3
Ogółem	164⁷	753	100 %

Diagram 1. Udział doktorantów poszczególnych Wydziałów w badaniu

Rok i forma studiów

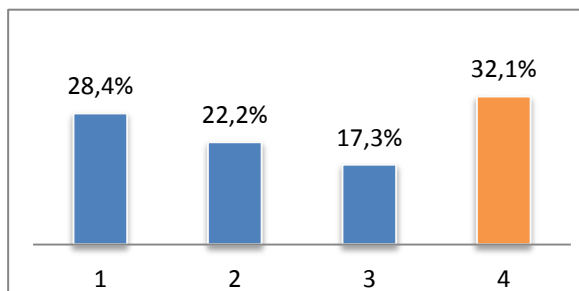
Poniższe dane przedstawiają udział respondentów z poszczególnych roczników studiów. Można uznać, że rozkład odpowiedzi jest w miarę proporcjonalny, choć największą aktywność wykazali studenci ostatniego roku studiów. Udział w Ankiecie był dobrowolny i zależał od otrzymanego zaproszenia, co było uwarunkowane aktualnością adresu e-mail podanego podczas rekrutacji.

⁷Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu.

Tabela 2. Liczba respondentów według roku studiów

Rok studiów	Liczba wypełnionych ankiet	%
1	46	28,4%
2	36	22,2%
3	28	17,3%
4	52	32,1%
Ogółem	162 ⁸	100%

Diagram 2. Respondenci wg roku studiów

W badaniu udział wzięli głównie doktoranci ze studiów stacjonarnych. Jest ich dużo więcej niż uczestników studiów niestacjonarnych, a poza tym wydaje się, że są oni bardziej zaangażowani w życie Uniwersytetu, co sprawia, że chętniej podejmują takie obowiązki jak ocena jakości kształcenia.

Tabela 3. Liczba respondentów według formy studiów

Forma studiów	Liczba wypełnionych ankiet	%
Studia stacjonarne	150	91,5%
Studia niestacjonarne	14	8,5%
Ogółem	164 ⁹	100%

⁸ Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu.

⁹ J.w.

Ogólna ocena jakości kształcenia

Pierwszy blok pytań w kwestionariuszu zawierał pytania dotyczące ogólnej oceny jakości kształcenia na studiach III stopnia w UMCS – zarówno w ujęciu ogólnym, jak i w odniesieniu do konkretnych elementów procesu kształcenia.

Poziom zadowolenia respondentów z odbywanych studiów

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o ocenę w pięciostopniowej skali swojego ogólnego zadowolenia z odbywanych studiów. Poniższa tabela i diagram wyraźnie wskazują, że 70,1% badanych doktorantów jest zadowolonych lub raczej zadowolonych, co jest bardzo pozytywnym wynikiem. Tylko 18,3% respondentów negatywnie ocenia odbywane studia.

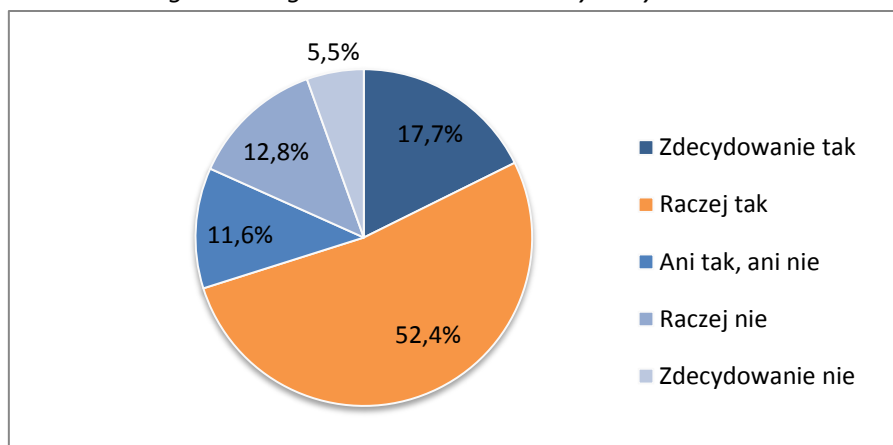
Tabela 4. Ogólne zadowolenie z odbywanych studiów

Czy biorąc pod uwagę wszystkie możliwe aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony/a z realizowanych studiów?		
Zdecydowanie tak	N	29
	%	17,7%
Raczej tak	N	86
	%	52,4%
Ani tak, ani nie	N	19
	%	11,6%
Raczej nie	N	21
	%	12,7%
Zdecydowanie nie	N	9
	%	5,5%
Ogółem	N	164 ¹⁰
	%	100%

¹⁰Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu.

Diagram 3. Ogólne zadowolenie z odbywanych studiów

Dla lepszego poznania stopnia zadowolenia doktorantów i doktorantek UMCS z odbywanych studiów ich opinie na ten temat zostały przeanalizowane z uwzględnieniem roku i formy studiów.

Rok studiów

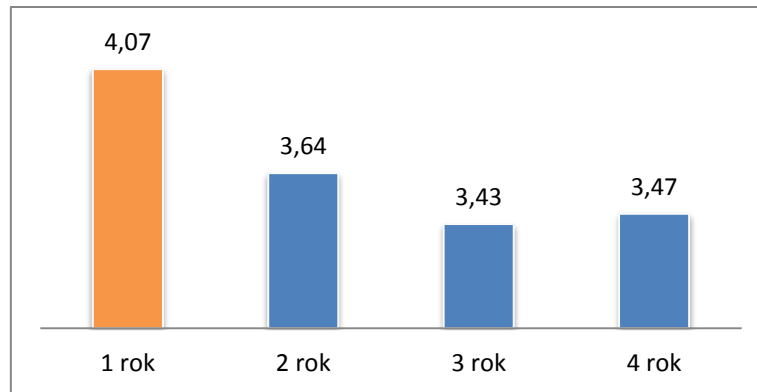
Tabela 5. Zadowolenie z odbywanych studiów według roku studiów

Rok studiów	Czy biorąc pod uwagę wszystkie możliwe aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony/a z realizowanych studiów?										Średnia
	Zdecydowanie tak		Raczej tak		Ani tak, ani nie		Raczej nie		Zdecydowanie nie		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1	11	23,9%	29	63%	4	8,7%	2	4,3%	0	0%	4,07
2	5	13,9%	21	58,3%	4	11,1%	4	11,1%	2	5,6%	3,64
3	6	21,4%	10	35,7%	5	17,9%	4	14,3%	3	10,7%	3,43
4	7	13,7%	26	51%	6	11,8%	8	15,7%	4	7,8%	3,47
Ogółem¹¹	29	18%	86	53,4%	19	11,8%	18	11,2%	9	5,6%	3,67

Dane prezentowane w tabeli nr 5 oraz na diagramie nr 4 wyraźnie wskazują, że najwyższe oceny wystawiali studenci pierwszego roku (powyżej 4,0). Na pozostałych rocznikach poziom zadowolenia jest nieco niższy i oscyluje wokół oceny 3,5.

¹¹Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu.

Diagram 4. Zadowolenie z odbywanych studiów wg roku studiów

Wydział

Analiza odpowiedzi na pytanie o zadowolenie z odbywanych studiów na poszczególnych Wydziałach została przedstawiona poniżej.

Tabela 6. Zadowolenie z odbywanych studiów według Wydziału

Wydział	Średnia ocena	Liczba wypełnionych ankiet	Liczba doktorantów Wydziału ¹²
Wydział Biologii i Biotechnologii	4	14	45
Wydział Chemii	3,56	9	40
Wydział Ekonomiczny	4	12	55
Wydział Filozofii i Socjologii	3,59	17	61
Wydział Humanistyczny	3,92	48	252
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	3,75	12	48
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej	2,75	4	27
Wydział Pedagogiki i Psychologii	3,73	11	45
Wydział Politologii	3,24	29	116
Wydział Prawa i Administracji	2,71	7	64
Ogółem	3,65	163 ¹³	753

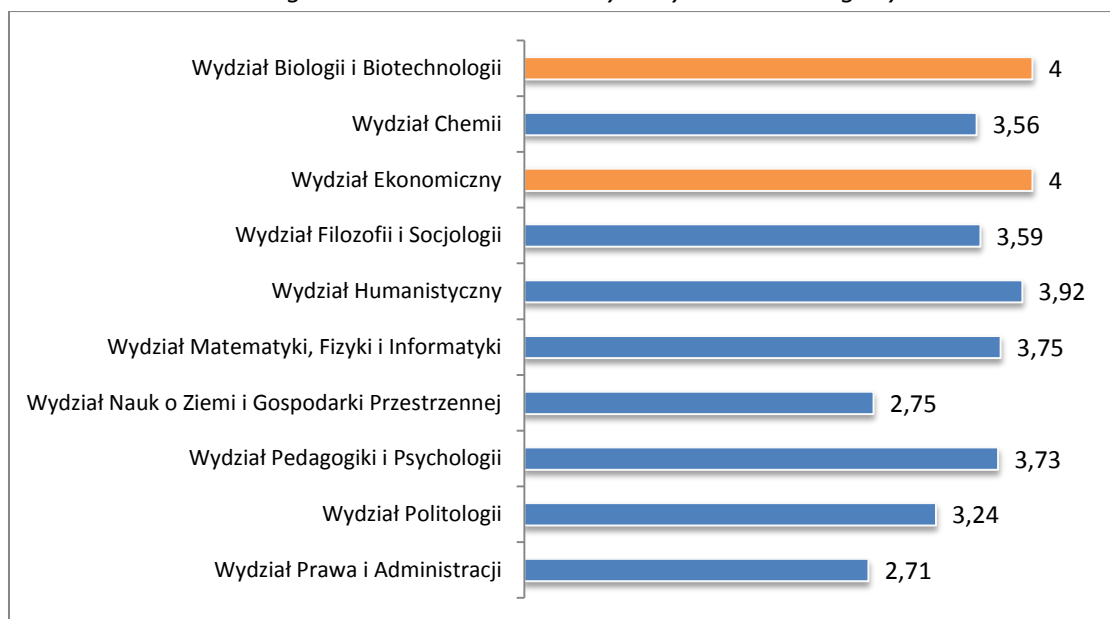
Jak ilustrują to zebrane dane, występują pewne różnice pomiędzy odpowiedziami respondentów z poszczególnych Wydziałów. Średnia ocena wyniosła 3,65. Zdecydowanie powyżej średniej

¹² System USOS nie przechowuje informacji o liczbie zaproszeń wysłanych do doktorantów z poszczególnych Wydziałów UMCS, dlatego wszystkie dane odnoszone są do liczby wszystkich doktorantów.

¹³ Ze względu na fakt, że ankieta nie wymuszała na respondentach konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania, liczba odpowiedzi na niektóre pytania może być niekiedy inna (mniejsza) od ogólnej liczby respondentów biorących udział w badaniu.

ocenionych zostało pięć Wydziałów, z których Wydział Biologii i Biotechnologii oraz Wydział Ekonomiczny otrzymały najwyższe oceny (4,0).

Diagram 5. Zadowolenie z odbywanych studiów wg Wydziału

Ocena wsparcia ze strony Uniwersytetu

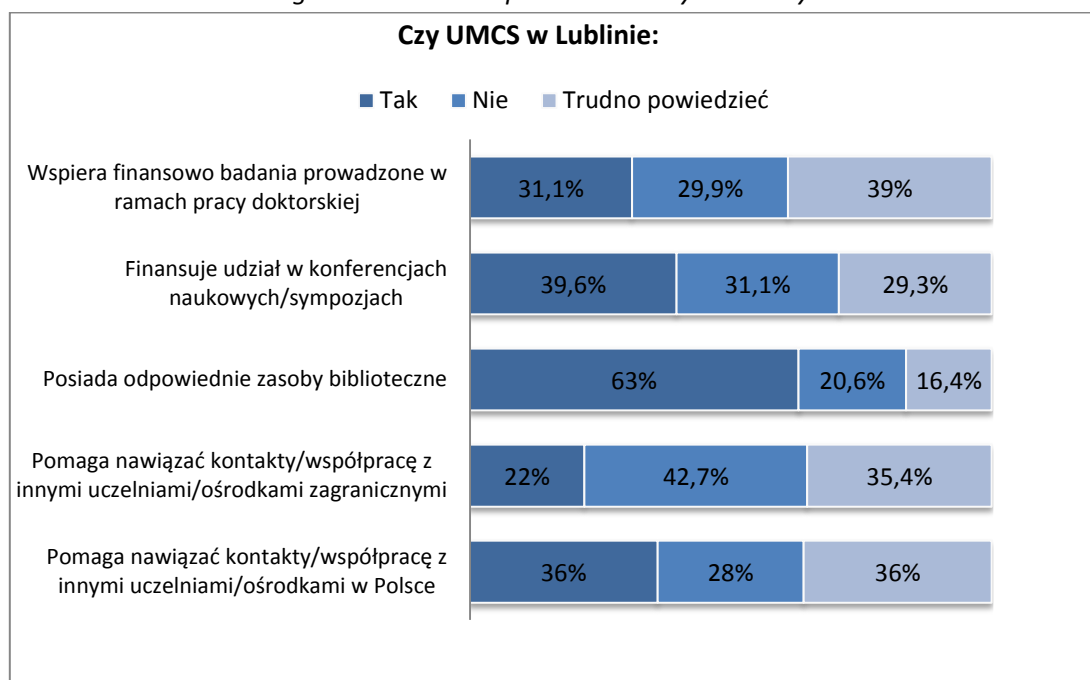
W kolejnym pytaniu respondenci oceniali poziom wsparcia ze strony Uniwersytetu, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy w nawiązywaniu kontaktów krajowych i zagranicznych, zasobów bibliotecznych dostępnych dla doktorantów oraz finansowania wyjazdów i badań naukowych.

Tabela 7. Ocena wsparcia ze strony Uniwersytetu

Proszę określić czy UMCS w Lublinie		TAK	NIE	Trudno powiedzieć
Pomaga nawiązać kontakty/współpracę z innymi uczelniami/ośrodkami w Polsce	N	59	46	59
	%	36%	28%	36%
Pomaga nawiązać kontakty/współpracę z innymi uczelniami/ośrodkami zagranicznymi	N	36	70	58
	%	22%	42,7%	35,4%
Posiada odpowiednie zasoby biblioteczne	N	104	34	27
	%	63%	20,6%	16,4%
Finansuje udział w konferencjach naukowych/sympozjach	N	65	51	48
	%	39,6%	31,1%	29,3%
Wspiera finansowo badania prowadzone w ramach pracy doktorskiej	N	51	49	64
	%	31,1%	29,9%	39%

Doktoranci w swoich opiniach są podzieleni – część pozytywnie ocenia wsparcie jakie otrzymuje, część negatywnie. Spora liczba respondentów wybrała odpowiedź „trudno powiedzieć”. Rozkład odpowiedzi jest w dużej mierze uwarunkowany specyfiką Wydziałów, dlatego ważne jest by poszczególne jednostki dydaktyczne same przeanalizowały poniższe dane.

Diagram 6. Ocena wsparcia ze strony Uniwersytetu

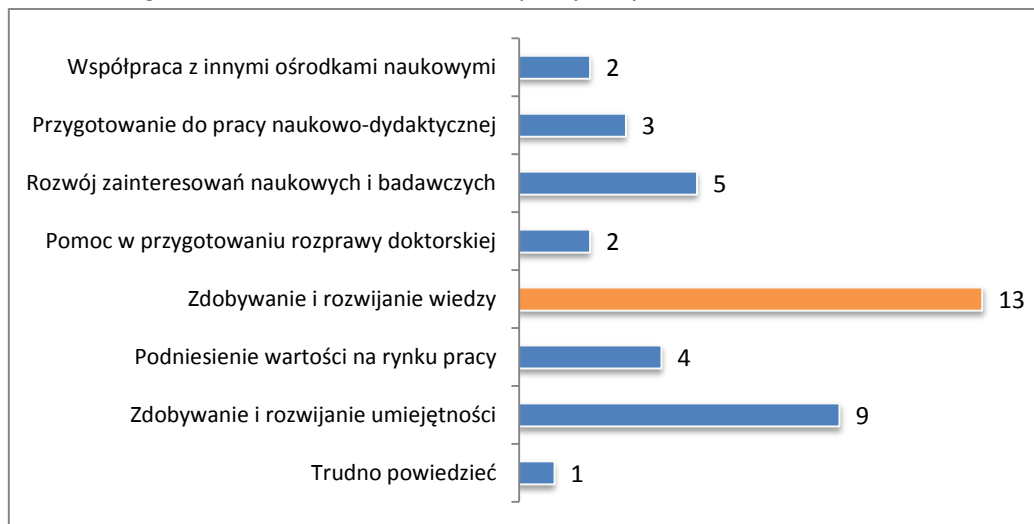

Oczekiwania osób rozpoczynających studia doktoranckie

Kolejne pytanie dotyczyło oczekiwań wobec studiów doktoranckich prowadzonych w UMCS i zostało zadane wyłącznie doktorantom będącym na pierwszym roku studiów. Pytanie miało charakter otwarty, respondenci mieli nieograniczoną możliwość wypowiedzi.

W ten sposób zostało uzyskanych **trzydzieści dziewięć** odpowiedzi, które po analizie zostały podzielone na kategorie, zależne od poruszanej tematyki. Poniższy diagram przedstawia oczekiwania doktorantów rozpoczynających studia III stopnia w UMCS, zagregowane dla całego Uniwersytetu i podzielone według poszczególnych kategorii.

Diagram 7. Oczekiwania wobec rozpoczynanych studiów doktoranckich

Najwięcej doktorantów, od rozpoczętych studiów, oczekuje zdobycia i rozwoju wiedzy oraz umiejętności, które umożliwią im realizowanie się w pracy naukowej oraz dydaktycznej. W zakresie dydaktyki kładą nacisk głównie na możliwość samodzielnego przygotowywania programów oraz prowadzenia zajęć ze studentami. Ponadto, wśród zadeklarowanych oczekiwań znalazły się – możliwość rozwoju zainteresowań naukowych i badawczych (kontakt z autorytetami w danej dziedzinie, możliwość weryfikacji prowadzonych badań) oraz podniesienie wartości na rynku pracy przekładającej się na możliwość awansu lub/i wzrost wynagrodzenia.

Ocena poszczególnych elementów jakości kształcenia

W następnym pytaniu wszyscy respondenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów związanych ze studiowaniem, takich jak atrakcyjność oferty zajęć, aktualność i przydatność przekazywanej wiedzy a także warunki w salach wykładowych czy dostępności Internetu.

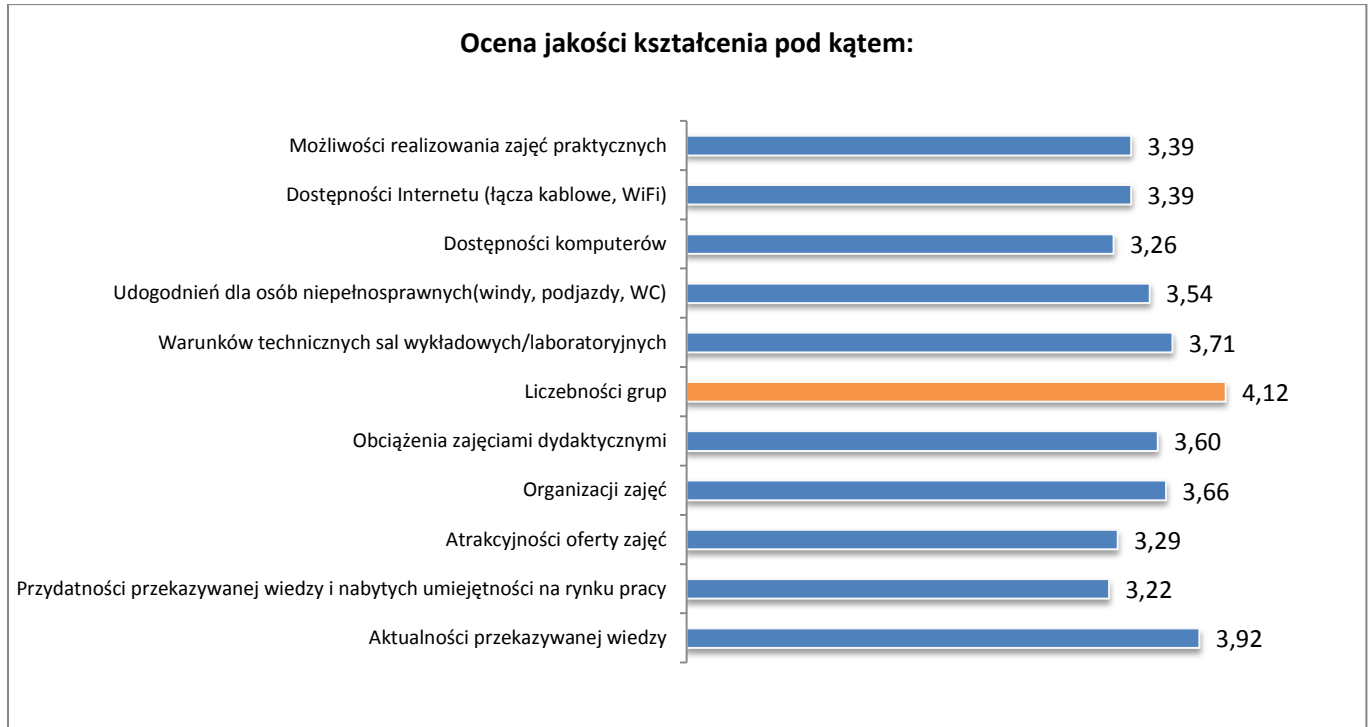
Jak przedstawiają dane zawarte w tabeli oraz na kolejnym diagramie doktoranci zdecydowanie najlepiej oceniają liczebność grup, aktualność przekazywanej wiedzy, a także organizację zajęć. Najsłabsze aspekty wg respondentów to przydatność wiedzy i nabytych umiejętności na rynku pracy oraz dostępność komputerów.

Tabela 8. Ocena poszczególnych aspektów procesu kształcenia

Jak ocenia Pan/Pani jakość kształcenia na swoim kierunku, pod kątem		Bardzo dobrze	Dobrze	Źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Średnia
Aktualności przekazywanej wiedzy	N	50	82	13	9	11	3,92
	%	30,3%	49,7%	7,9%	5,5%	6,7%	
Przydatności przekazywanej wiedzy i nabytych umiejętności na rynku pracy ¹⁴	N	25	61	38	18	23	3,22
	%	15,2%	37%	23%	10,9%	13,9%	
Atrakcyjności oferty zajęć	N	28	64	19	36	18	3,29
	%	17%	38,8%	11,5%	21,8%	10,9%	
Organizacji zajęć	N	35	84	12	23	11	3,66
	%	21,2%	50,9%	7,3%	13,9%	6,7%	
Obciążenia zajęciami dydaktycznymi	N	34	79	15	23	13	3,6
	%	20,7%	48,2%	9,1%	14%	7,9%	
Liczebności grup	N	57	86	9	10	3	4,12
	%	34,5%	52,1%	5,5%	6,1%	1,8%	
Warunków technicznych sal wykładowych/laboratoryjnych	N	40	79	12	26	8	3,71
	%	24,2%	47,9%	7,3%	15,8%	4,8%	
Udogodnień dla osób niepełnosprawnych(windy, podjazdy, WC)	N	33	58	48	14	11	3,54
	%	20,1%	35,4%	29,3%	8,5%	6,7%	
Dostępności komputerów	N	32	56	22	33	22	3,26
	%	19,4%	33,9%	13,3%	20%	13,3%	
Dostępności Internetu (łącza kablowe, WiFi)	N	40	55	20	30	20	3,39
	%	24,2%	33,3%	12,1%	18,2%	12,1%	
Możliwości realizowania zajęć praktycznych	N	28	61	38	24	14	3,39
	%	17%	37%	23%	14,5%	8,5%	

¹⁴ W ankiecie nie było narzuconych definicji poszczególnych aspektów jakości kształcenia. Respondenci mogli więc różnie rozumieć rynek pracy, zarówno w kontekście przygotowania do pracy w szkole wyższej jak i w szerokim aspekcie.

Diagram 8. Ocena poszczególnych aspektów jakości kształcenia

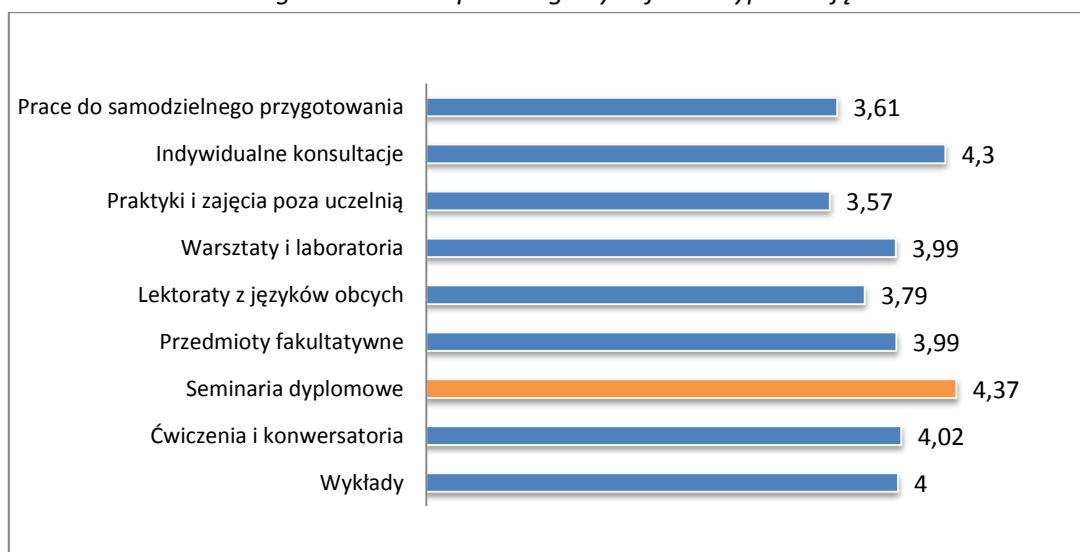
Ocena poszczególnych form zajęć

Spośród wszystkich form zajęć doktoranci zdecydowanie najlepiej ocenili seminaria dyplomowe (średnia ocena 4,37 w pięciostopniowej skali) oraz indywidualne konsultacje (średnia ocena 4,3). Bardzo dobrze ocenione zostały także ćwiczenia i konwersatoria (średnia ocena 4,02). Wynik ten wskazuje na wysoką jakość zajęć dydaktycznych prowadzonych na studiach III stopnia w UMCS. Nieco niższe oceny pozostałych form zajęć warto przeanalizować w poszczególnych jednostkach w oparciu o raporty indywidualne.

Tabela 9. Ocena poszczególnych form i typów zajęć

Jak ocenia Pan/Pani poszczególne formy zajęć prowadzone na swoim kierunku?		Bardzo dobrze	Dobrze	Źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Nie dotyczy	Średnia
Wykłady	N	51	76	17	3	8	9	4
	%	30,9%	46,1%	10,4%	1,8%	4,9%	5,5%	
Ćwiczenia i konwersatoria	N	45	68	12	4	7	28	4,02
	%	27,4%	41,5%	7,3%	2,4%	4,3%	17,1%	
Seminaria dyplomowe	N	94	43	7	5	8	8	4,37
	%	57%	26,1%	4,2%	3%	4,8%	4,8%	
Przedmioty fakultatywne	N	44	49	10	3	17	42	3,99
	%	26,7%	29,7%	6,1%	1,8%	10,3%	25,5%	
Lektoraty z języków obcych	N	36	59	13	8	13	36	3,79
	%	21,8%	35,8%	7,9%	4,8%	7,9%	21,8%	
Warsztaty i laboratoria	N	23	39	4	3	8	86	3,99
	%	14,1%	23,9%	2,5%	1,8%	4,9%	52,8%	
Praktyki i zajęcia poza uczelnią	N	21	26	6	8	21	82	3,57
	%	12,8%	15,9%	3,7%	4,9%	12,8%	50%	
Indywidualne konsultacje	N	77	51	6	2	14	15	4,3
	%	46,7%	30,9%	3,6%	1,2%	8,5%	9,1%	
Prace do samodzielnego przygotowania	N	38	56	18	12	22	18	3,61
	%	23,2%	34,1%	11%	7,3%	13,4%	11%	

Diagram 9. Ocena poszczególnych form i typów zajęć

Ocena przygotowania do działalności naukowo-badawczej

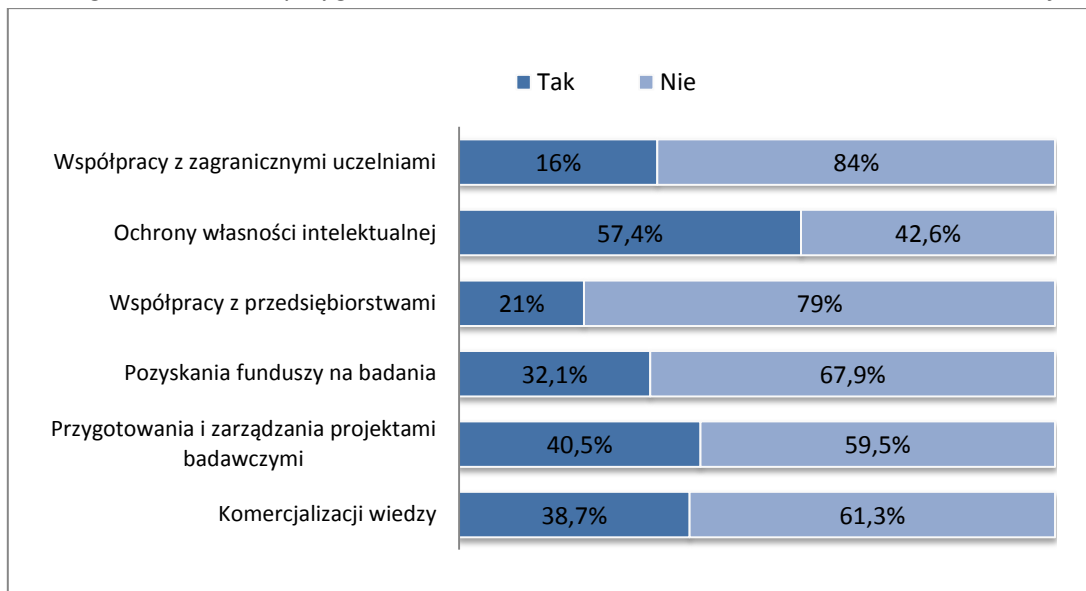
Drugi moduł Ankiety dotyczył przygotowania doktorantów do prowadzenia działalności naukowo-badawczej. Respondenci zostali poproszeni o ocenę takich aspektów jak: komercjalizacja wiedzy, przygotowanie i zarządzanie projektami badawczymi, pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, czy współpracy z podmiotami gospodarczymi.

Tabela 10. Ocena przygotowania doktorantów do działalności naukowo-badawczej

Czy studia doktoranckie przygotowują według Pana/Pani do działań w zakresie?		TAK	NIE
Komercjalizacji wiedzy	N	63	100
	%	38,7%	61,3%
Przygotowania i zarządzania projektami badawczymi	N	66	97
	%	40,5%	59,5%
Pozyskania funduszy na badania	N	52	110
	%	32,1%	67,9%
Współpracy z przedsiębiorstwami	N	34	128
	%	21%	79%
Ochrony własności intelektualnej	N	93	69
	%	57,4%	42,6%
Współpracy z zagranicznymi uczelniami	N	54	108
	%	33,3%	66,7%

Jak pokazują dane z tabeli i diagramu respondenci raczej nie czują się dobrze przygotowani do współpracy z przedsiębiorstwami i pozyskiwania funduszy na badania. Poza dobrą oceną przygotowania do działań w zakresie ochrony własności intelektualnej (pozytywne odpowiedzi stanowiły 57,4%), w przypadku pozostałych aspektów pozytywne oceny nie przekroczyły 40,5%.

Diagram 10. Ocena przygotowania doktorantów do działalności naukowo-badawczej

Ocena opiekuna naukowego/promotora

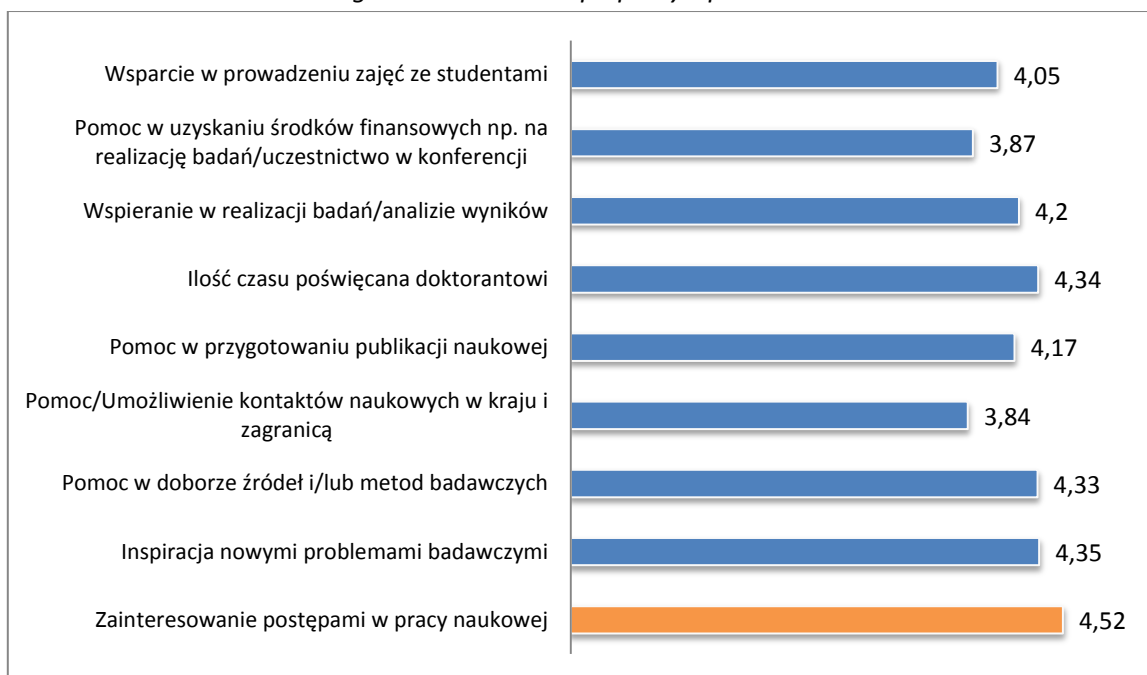
Doktoranci, którzy wzięli udział w badaniu bardzo wysoko oceniają współpracę ze swoimi promotorami. Na szczególną uwagę zasługują aspekty tej współpracy ocenione przez respondentów najlepiej tj. zainteresowanie postępami w pracy naukowej, inspiracja nowymi problemami badawczymi, ilość czasu poświęcana doktorantowi oraz pomoc w doborze źródeł i/lub metod badawczych. Takie wyniki świadczą o tym, że praca opiekunów jest dostrzegana i doceniana przez doktorantów.

Tabela 11. Ocena współpracy z promotorem

Proszę ocenić współpracę z promotorem		Bardzo wysoko	Wysoko	Średnio	Nisko	Bardzo nisko	Średnia
Zainteresowanie postępami w pracy naukowej	N	112	35	12	3	3	4,52
	%	67,9%	21,2%	7,3%	1,8%	2%	
Inspiracja nowymi problemami badawczymi	N	97	41	17	7	3	4,35
	%	58,8%	24,8%	10,3%	4,2%	2%	
Pomoc w doborze źródeł i/lub metod badawczych	N	95	48	9	8	5	4,33
	%	58%	29,1%	5,5%	4,8%	3%	
Pomoc/Umożliwienie kontaktów naukowych w kraju i zagranicą	N	64	45	31	15	10	3,84
	%	38,8%	27,3%	18,8%	9,1%	6,1%	
Pomoc w przygotowaniu publikacji naukowej	N	86	46	15	11	7	4,17
	%	52%	27,9%	9,1%	6,7%	4%	

Ilość czasu poświęcana doktorantowi	N	97	43	13	8	4	4,34
	%	59%	26,1%	7,9%	4,8%	2,4%	
Wspieranie w realizacji badań/analizie wyników	N	87	45	16	10	6	4,2
	%	53%	27,4%	9,8%	6%	4%	
Pomoc w uzyskaniu środków finansowych np. na realizację badań/uczestnictwo w konferencji	N	66	49	25	13	12	3,87
	%	40%	29,70%	15,20%	7,9%	7%	
Wsparcie w prowadzeniu zajęć ze studentami	N	74	50	24	9	8	4,05
	%	44,8%	30,3%	14,5%	5,5%	5%	

Diagram 11. Ocena współpracy z promotorem

Ocena kształcenia pedagogicznego

Czwarty moduł kwestionariusza ankiety dotyczył aspektów związanych z kształceniem pedagogicznym. Respondenci odpowiadali na pytania o prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami oraz czy zdobywanie takiego doświadczenia jest według nich istotne. W ramach tego modułu pojawiło się również pytanie o sposoby przygotowania się do prowadzenia zajęć.

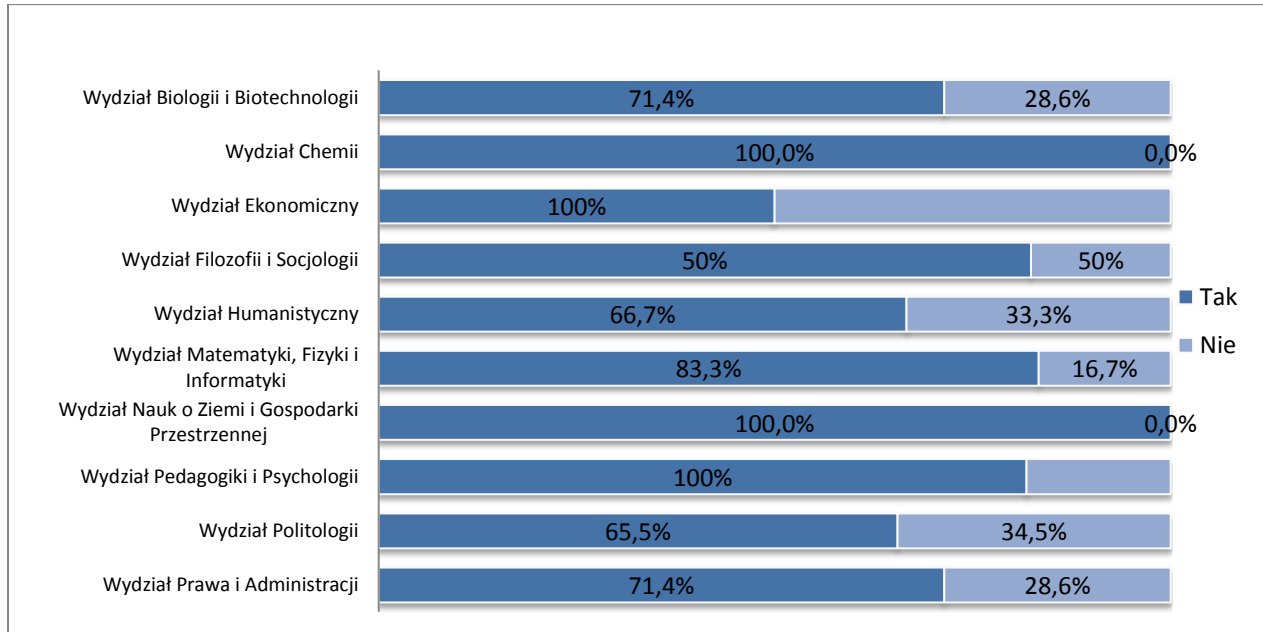
Prowadzenie przez doktorantów zajęć dydaktycznych ze studentami

W ujęciu ogólnym, analizowane dane wyraźnie pokazują, że zdecydowana większość, bo 72,6%, doktorantów prowadziła zajęcia dydaktyczne ze studentami.

Tabela 12. Prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami wg Wydziału

Wydział	Czy prowadził/a Pan/Pani zajęcia dydaktyczne ze studentami?			
	Tak		Nie	
	N	%	N	%
Wydział Biologii i Biotechnologii	10	71,4%	4	28,6%
Wydział Chemii	10	100,0%	0	0,0%
Wydział Ekonomiczny	6	50,0%	6	50,0%
Wydział Filozofii i Socjologii	14	82,4%	3	17,6%
Wydział Humanistyczny	32	66,7%	16	33,3%
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	10	83,3%	2	16,7%
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej	4	100,0%	0	0,0%
Wydział Pedagogiki i Psychologii	9	81,8%	2	18,2%
Wydział Politologii	19	65,5%	10	34,5%
Wydział Prawa i Administracji	5	71,4%	2	28,6%
Ogółem	119	72,6%	45	27,4%

Analiza odpowiedzi na pytanie o prowadzenie zajęć w zestawieniu z Wydziałami, ukazuje różnice pomiędzy przydziałem zajęć dydaktycznych w poszczególnych jednostkach. Na Wydziałach: Chemii, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Pedagogiki i Psychologii zajęcia dydaktyczne prowadziło ponad 81% doktorantów, którzy wzięli udział w badaniu. Natomiast na Wydziale Biologii i Biotechnologii oraz na Wydziale Prawa i Administracji 71,4% respondentów prowadziło zajęcia ze studentami, a na Wydziale Ekonomicznym tylko połowa ankietowanych potwierdziła ten fakt.

Diagram 12. Prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami wg Wydziału

Osoby, które nie prowadziły zajęć ze studentami zostały poproszone o odpowiedź na pytanie: Z jakiego powodu nie prowadził/a Pan/Pani zajęć?

Odpowiedzi wskazują, że zdecydowana większość przypadków nieprowadzenia zajęć jest usprawiedliwiona – studenci byli na pierwszym roku zajęć bądź mieli zaplanowane zajęcia w semestrze letnim. Zaledwie kilka przypadków wiąże się z brakiem wystarczającej liczby zajęć.

Tabela 13. Powody nie prowadzenia zajęć dydaktycznych ze studentami

Dlaczego nie prowadził Pan/Pani zajęć dydaktycznych ze studentami?	
Jestem studentem 1 roku	22
Zajęcia będę prowadził/prowadziła w semestrze letnim	16
Zrezygnowałem/łam z możliwości prowadzenia zajęć	1
Nie przydzielono mi zajęć dydaktycznych z powodu niewystarczającej liczby godzin w mojej jednostce	5
Inne	1

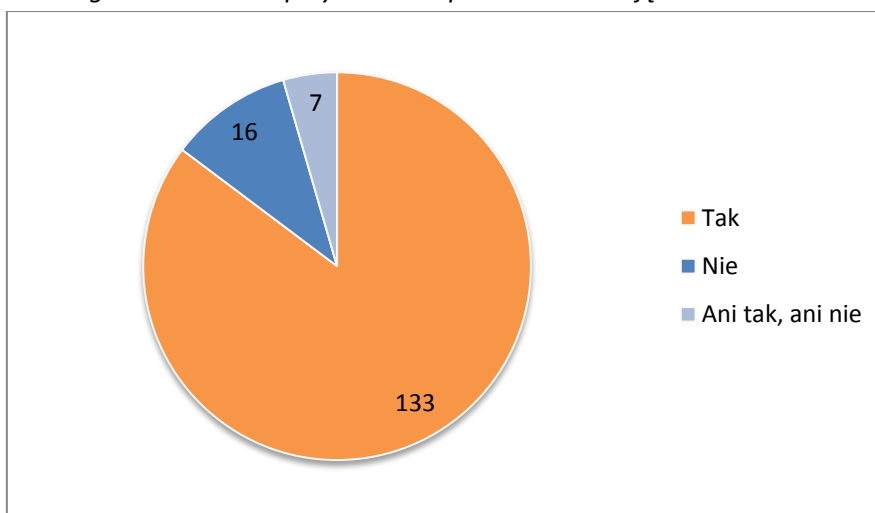
N=45

Przydatność prowadzenia zajęć ze studentami

Dla lepszego poznania opinii doktorantów na temat praktyk odbywanych w formie prowadzenia zajęć ze studentami, w kwestionariuszu postawiono również pytanie *Czy uważa Pan/Pani, że prowadzenie zajęć ze studentami jest istotne dla doktoranta?* Było to pytanie o charakterze otwartym, respondenci mogli swobodnie wpisywać swoje opinie.

Poniższy diagram przedstawia rozkład zagregowanych odpowiedzi na pytanie o istotność zajęć dydaktycznych prowadzonych przez doktorantów.

Diagram 13. Ocena przydatności prowadzenia zajęć ze studentami

Zdecydowana większość osób, które wzięły udział w badaniu uważa, że prowadzenie zajęć ze studentami jest istotne dla doktoranta. Wśród wypowiedzi dominujące jest przekonanie, że samodzielne przygotowanie i prowadzenie zajęć, jest cennym doświadczeniem, które pozwala na przygotowanie do przyszłej pracy, poszerzanie swoich naukowych zainteresowań a także rozwijanie i doskonalenie umiejętności dydaktycznych, komunikacyjnych oraz organizacji pracy.

Pojawiają się jednak też głosy, że prowadzenie zajęć przez uczestników studiów III stopnia pochłania czas, który woleliby przeznaczyć na prowadzenie badań i przygotowanie rozprawy. Ponadto respondenci zwracają uwagę na fakt, że przydzielone im zajęcia nie zawsze są zgodne z ich zainteresowaniami naukowymi.

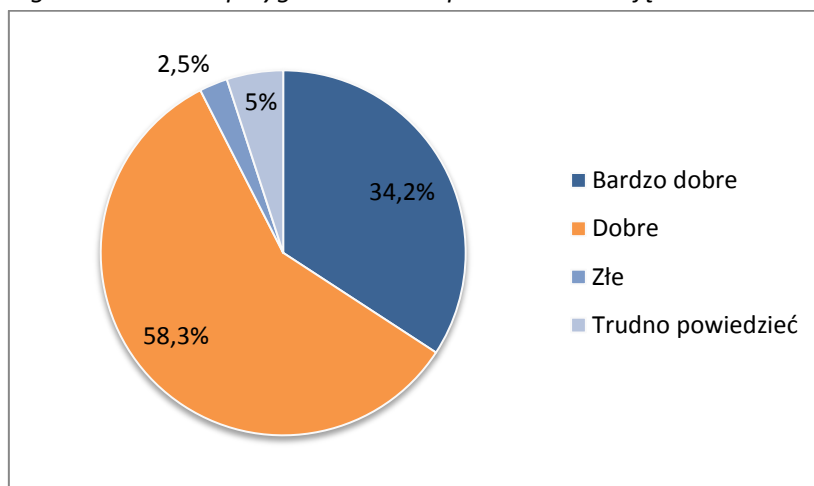
Ocena stopnia przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami

Kolejne pytanie dotyczyło oceny przygotowania do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Zostało ono zadane wyłącznie doktorantom, którzy wcześniej zadeklarowali, że prowadzili już zajęcia. Zdecydowana większość respondentów uważa się za dobrze lub bardzo dobrze przygotowanych do prowadzenia zajęć ze studentami. Zaledwie 2,5% oceniło, że są przygotowani w stopniu złym.

Tabela 14. Ocena przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami

Proszę ocenić swoje przygotowanie do prowadzenia zajęć ze studentami	Częstość	Procent ważnych
Bardzo dobre	41	34,2%
Dobre	70	58,3%
Złe	3	2,5%
Trudno powiedzieć	6	5%
Ogółem	120	100%
	Srednia	4,24

Diagram 14. Ocena przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami

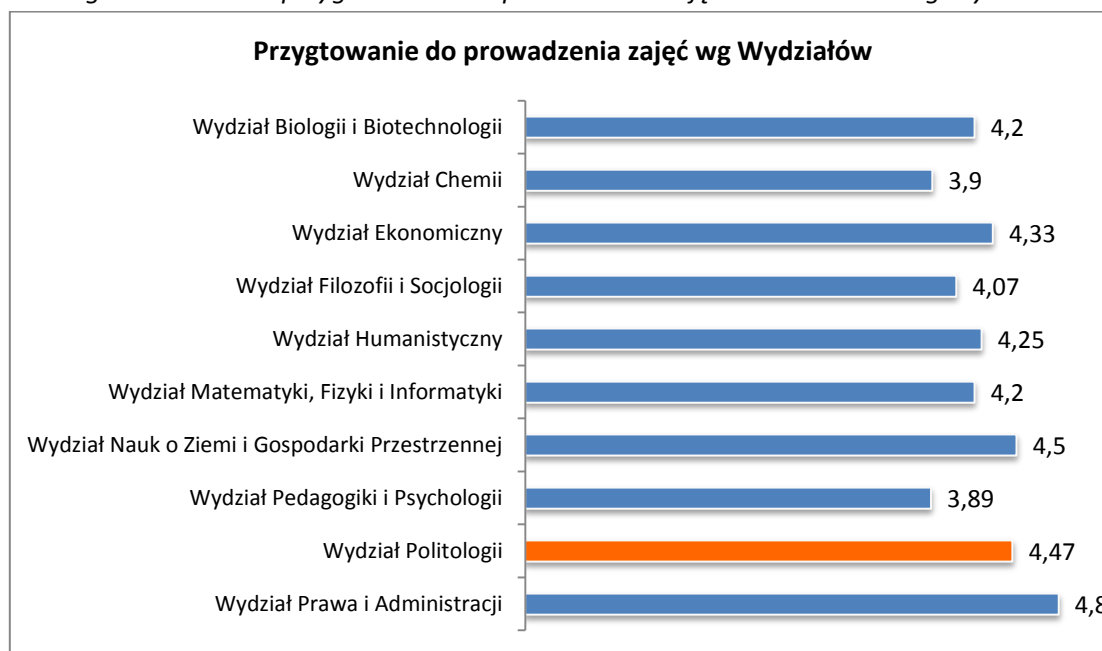

Analiza odpowiedzi na pytanie o przygotowanie do prowadzenia zajęć według Wydziałów (tabela 15 i wykres 14), dostarcza informacji, że nie występują znaczące rozbieżności pomiędzy poszczególnymi jednostkami. Ogólna ocena przygotowania do zajęć wyniosła 4,24. Najwyżej swoje przygotowanie oceniają doktoranci z Wydziału Prawa i Administracji (średnia ocena 4,8), Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej (średnia na poziomie 4,5) oraz Politologii (średnia ocena 4,47).

Tabela 15. Ocena przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami wg Wydziałów

Wydział	Średnia	N
Wydział Biologii i Biotechnologii	4,20	10
Wydział Chemii	3,90	10
Wydział Ekonomiczny	4,33	6
Wydział Filozofii i Socjologii	4,07	14
Wydział Humanistyczny	4,25	32
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	4,20	10
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej	4,50	4
Wydział Pedagogiki i Psychologii	3,89	9
Wydział Politologii	4,47	19
Wydział Prawa i Administracji	4,80	5
Ogółem	4,24	119

Diagram 15. Ocena przygotowania do prowadzenia zajęć ze studentami wg Wydziałów

Sposoby przygotowania się respondentów do realizacji zajęć

Doktoranci przygotowując się do zajęć dydaktycznych przede wszystkim konsultują się z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, odpowiedzialnymi za prowadzenie przedmiotu, samodzielnie budują konspekty zajęć oraz wzorują się na swoich wykładowcach. Odpowiedzi: „spontanicznie realizuję przedmiot” udzieliła najmniejsza liczba respondentów (23 osoby), co pozwala stwierdzić, że doktoranci co do zasady sumiennie podchodzą do stawianych przed nimi obowiązków.

Tabela 16. Sposoby przygotowania się doktorantów do prowadzonych zajęć ze studentami

Proszę wskazać w jaki sposób Pan/Pani przygotowuje się do realizacji zajęć?	
Konsultuję się z pracownikiem naukowym opowiedzianym za prowadzenie przedmiotu	82
Samodzielnie buduję konspekt	80
W przygotowaniu konspektu pomaga mi promotor	25
Korzystam z materiałów osób, które prowadziły przedmiot	66
Wzoruje się na moich wykładowcach	79
Spontanicznie realizuję przedmiot	23
Uczestniczę w prowadzonych przez pracowników akademickich zajęciach o takiej samej tematyce	31

N=165

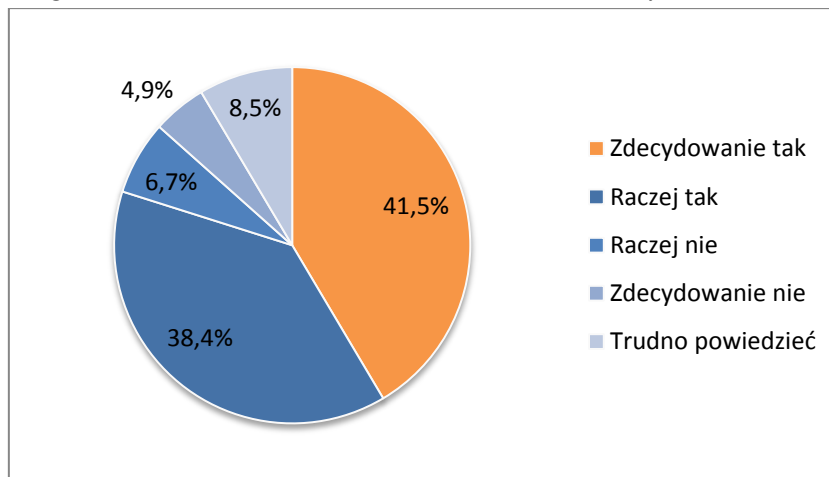
Dodatkowe szkolenia

W ostatnim module Ankiety znalazły się pytania o potrzeby szkoleniowe doktorantów. Prawie 80% respondentów deklaruje chęć udziału w dodatkowych, bezpłatnych szkoleniach, jeśli pojawiłaby się taka możliwość.

Tabela 17. Zainteresowanie doktorantów dodatkowymi szkoleniami

Gdyby pojawiła się taka możliwość, czy wzięłby/wzięłaby Pan/Pani udział w dodatkowym, bezpłatnym szkoleniu dotyczącym dydaktyki w uczelni?		
Zdecydowanie tak	N	68
	%	41,5%
Raczej tak	N	63
	%	38,4%
Raczej nie	N	11
	%	6,7%
Zdecydowanie nie	N	8
	%	4,9%
Trudno powiedzieć	N	14
	%	8,5%

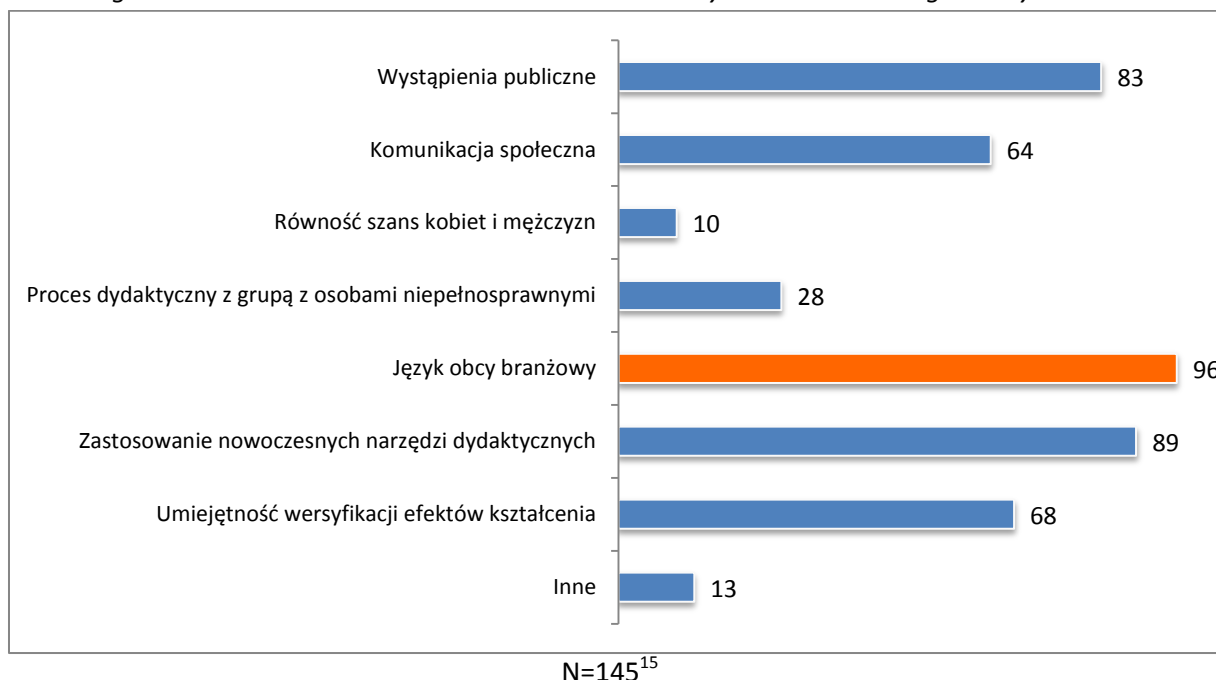
Diagram 16. Zainteresowanie doktorantów dodatkowymi szkoleniami

Tematyka szkoleń, w których respondenci wzięliby udział gdyby mieli taką możliwość

Z zaproponowanej tematyki szkoleń badane osoby najchętniej wzięłyby udział w szkoleniu z zakresu języka obcego branżowego, zastosowania nowoczesnych narzędzi dydaktycznych oraz wystąpień publicznych.

Diagram 17. Zainteresowanie doktorantów dodatkowymi szkoleniami wg tematyki szkoleń

¹⁵ Było to pytanie wielokrotnego wyboru.

Natomiast osoby, które wybrały odpowiedź *inne*, wskazywały następujące tematy szkoleń:

- Analiza badań
- Edytorstwo
- Pozyskiwanie grantów naukowych (w tym granty NCN) i finansowanie badań
- Nowoczesne metody badawcze
- Język migowy
- Ogólne szkolenie dotyczące procesu dydaktycznego
- Komercjalizacja badań naukowych
- W poszukiwaniu etosu naukowca
- Kurs programowania
- Ochrona własności intelektualnej

Ubiegłoroczne badanie

Respondenci, którzy znajdują się obecnie na drugim, trzecim oraz czwartym roku studiów III stopnia zostali poproszeni o odpowiedź także na pytania dotyczące ubiegłorocznej edycji badań.

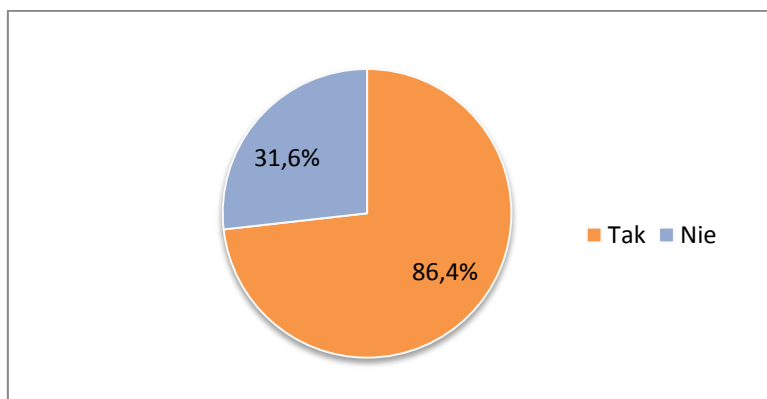
Uczestnictwo w badaniu

Spośród 117 osób, do których skierowane zostało pytanie o udział w I edycji badania *Jakość kształcenia na studiach III stopnia*, 80 osób deklaruje, że wypełniło ankietę w roku akademickim 2014/2015.

Tabela 18. Udział respondentów w poprzedniej edycji badania

Czy brał/a Pan/Pani udział w badaniu <i>Jakość Kształcenia na studiach III stopnia</i> w poprzednim roku akademickim?	N	%
Tak	80	86,4%
Nie	37	31,6%
Ogółem	117	100%

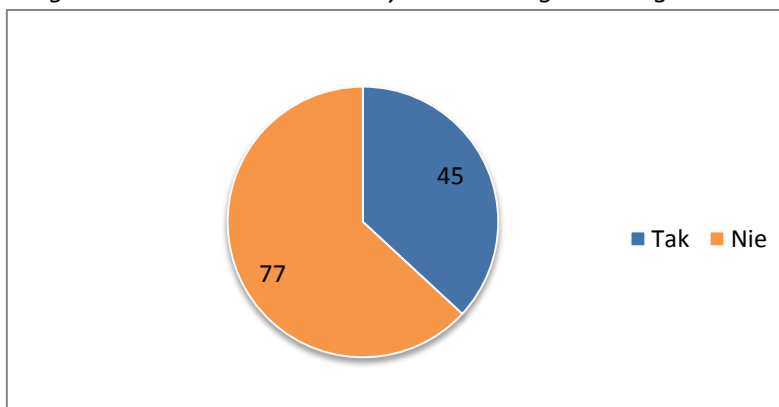
Diagram 18. Udział respondentów w poprzedniej edycji badania

Dla lepszego poznania zainteresowania doktorantów i doktorantek badaniami ankietowymi prowadzonymi w UMCS i kierowanymi bezpośrednio do nich w kwestionariuszu znalazło się również pytanie o to, czy zapoznali się z wynikami badania, zrealizowanego w poprzednim roku akademickim. Raport z badania był opublikowany na stronie internetowej Uniwersytetu, w zakładce dedykowanej Systemowi Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz został przekazany Władzom UMCS, Władzom Wydziałów, kierownikom studiów doktoranckich i Samorządowi Doktorantów.

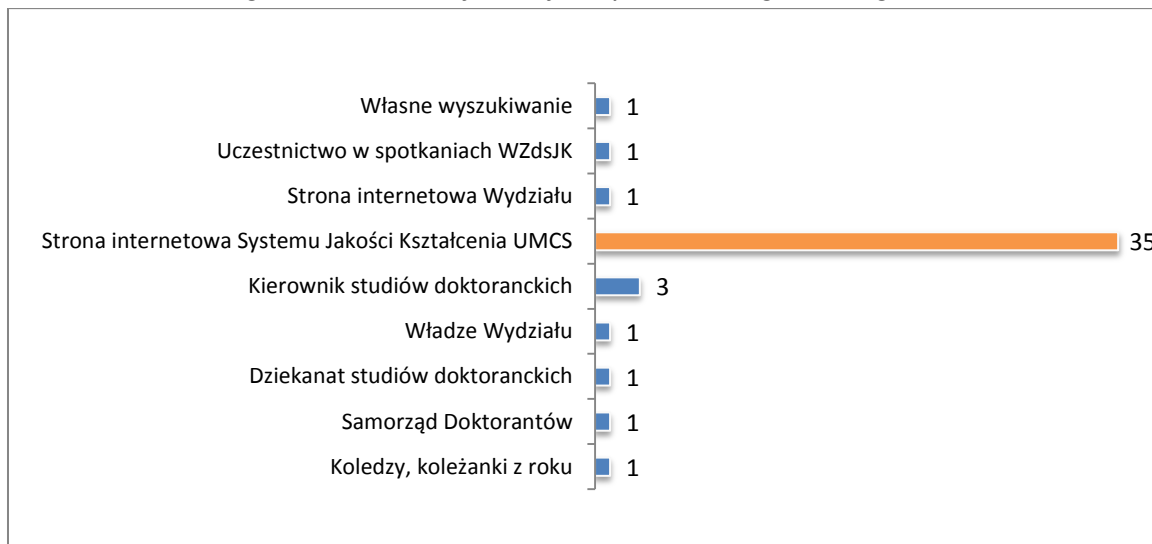
Rozkład odpowiedzi na to pytanie został przedstawiony na diagramie poniżej. Jak ilustrują to zebrane dane zdecydowana większość respondentów nie zapoznała się z raportem z badania.

Diagram 19. Zainteresowanie wynikami ubiegłorocznego badania

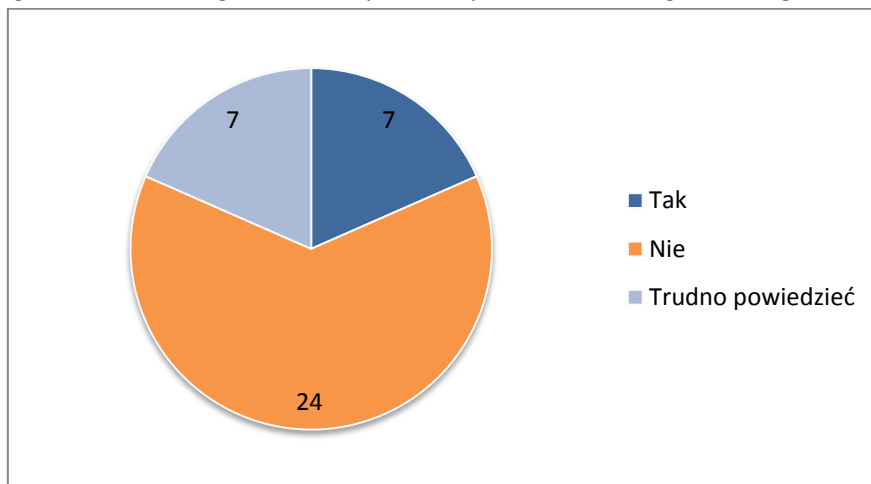
Osoby, które zainteresowały się raportem z ubiegłorocznej ankiety zostały poproszone również o podanie źródeł informacji o jej wynikach. Zdecydowana większość (35 osób) sięgnęła po raport opublikowany na stronie internetowej Systemu Jakości Kształcenia UMCS, zaledwie 3 osoby zostały poinformowane przez kierownika studiów doktoranckich.

Diagram 20. Źródła informacji o wynikach ubiegłorocznego badania

Respondentom, którzy zapoznali się z raportem z ubiegłorocznego badania zadano kolejne pytanie – *Czy dostrzega Pan/Pani jakieś zmiany będące reakcją na wyniki badania?* Rozkład odpowiedzi na to pytanie zobrazowany jest za pomocą poniższego diagramu.

Diagram 21. Dostrzeganie zmian przez respondentów ubiegłorocznego badania

N= 38

Niestety, większość osób nie dostrzega żadnych zmian po realizacji I i II edycji ankiety lub nie potrafi określić czy dostrzega wyraźną reakcję na opinie doktorantów zebrane podczas jej realizacji.

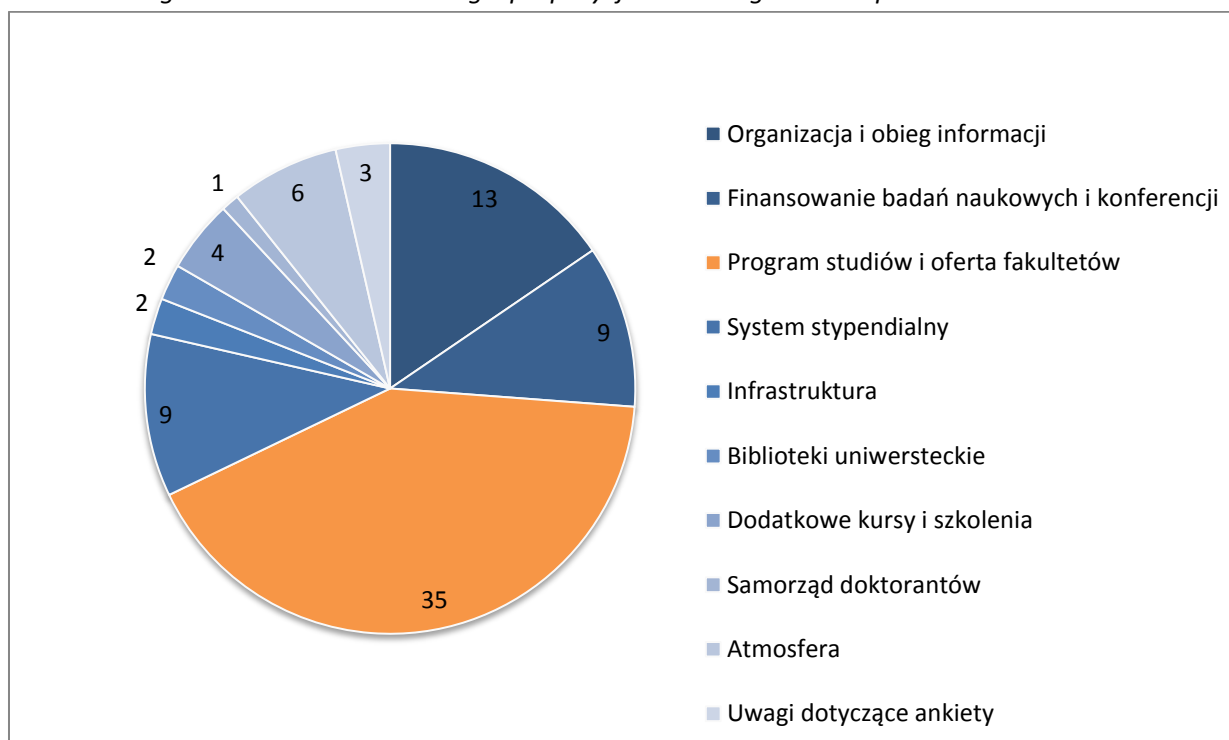
Respondenci, którzy zauważają zmianę wskazują, że poprawie uległ stan zasobów biblioteki uniwersyteckiej (zwiększenie ilości egzemplarzy, inwestowanie w nowe publikacje) oraz bibliotek wydziałowych (więcej pozycji specjalistycznych).

Dodatkowe uwagi

Ostatnim pytaniem w kwestionariuszu było pytanie otwarte dotyczące dodatkowych uwag i propozycji zmian dotyczących funkcjonowania Uniwersytetu i kształcenia na danym kierunku studiów. Łącznie uczestnicy badania pozostawili **osiemdziesiąt cztery** opinie.

Poniższy diagram ilustruje zagregowane opinie, przyporządkowane do poszczególnych kategorii. Dalej znajdują się bezpośrednie wypowiedzi respondentów, ujęte w skali całej Uczelni i podzielone na poszczególne kategorie.

Diagram 22. Dodatkowe uwagi i propozycje zmian sugerowane przez doktorantów

N=84

Najczęściej doktoranci chcieliby zmienić program studiów oraz ofertę fakultetów, w drugiej kolejności pozostawili swoje uwagi na temat organizacji studiów i obiegu informacji oraz systemu stypendialnego. Wszystkie propozycje zmian powinny być traktowane jako wskazówki do podjęcia działań w celu doskonalenia jakości kształcenia na studiach III stopnia.

Organizacja i obieg informacji

Wśród uwag i propozycji zmian pozostawionych przez respondentów ankiety, trzynaście dotyczyło organizacji i obiegu informacji. Znalazły się tu uwagi dotyczące funkcjonowania dziekanatów, obiegu dokumentów czy harmonogramu zajęć na studiach III stopnia.

Doktoranci wskazali na potrzebę dostosowania organizacji studiów do ich pracy zawodowej – prowadzenie zajęć popołudniami, weekendami, modyfikacja godzin pracy dziekanatu. Z wyprzedzeniem chcieliby otrzymywać plany zajęć.

Dodatkowo, według respondentów usprawnienia wymaga przepływ informacji dotyczących szkoleń i konferencji naukowych.

Finansowanie badań naukowych, konferencji

W tej kategorii respondenci pozostawili dziewięć uwag. Dotyczą one głównie postulatu zwiększenia finansowania konferencji i badań prowadzonych przez doktorantów oraz wsparcia w przygotowywaniu wniosków konkursowych.

Program studiów i oferta fakultetów

Uwagi i propozycje zmian dotyczące programu studiów i oferty fakultetów pojawiały się najczęściej, bo aż trzydzieści pięć razy. Doktoranci proponują przede wszystkim wprowadzenie zajęć praktycznych, lepsze dopasowanie tematyki zajęć do podejmowanej tematyki badawczej, czy zwiększenie liczby godzin lektoratów języków obcych.

System stypendialny

Do systemu stypendialnego doktoranci zgłosili dziewięć uwag, przede wszystkim koncentrujących się na czasie oczekiwania na rozpatrzenie wniosków i wypłaty świadczeń.

Infrastruktura

Wśród dodatkowych uwag i propozycji zmian zgłoszonych przez uczestników badań dwie dotyczyły infrastruktury. Respondenci zwrócili uwagę na potrzebę dostępu do Internetu we wszystkich budynkach Uniwersytetu oraz poszerzenie wyposażenia sal dydaktycznych w sprzęt multimedialny.

Biblioteki uniwersyteckie

Doktoranci, którzy wzięli udział w badaniu wyrazili również dwie opinie dotyczące zasobów bibliotek uniwersyteckich. Według nich na większą skalę powinny być rozwijane elektroniczne zasoby bibliotek i wzrosnąć powinna liczba pozycji anglojęzycznych.

Dodatkowe kursy i szkolenia

Odpowiadając na pytanie otwarte, czterech respondentów zwróciło uwagę na konieczność organizacji dodatkowych kursów czy szkoleń dla doktorantów, przede wszystkim z zakresu aplikowania o fundusze zewnętrzne na badania naukowe.

Samorząd Doktorantów

Jedna osoba wyraziła swoją opinię na temat działalności Samorządu Doktorantów i dotyczyła ona niedostatecznie aktualnych informacji na stronie internetowej Samorządu.

Atmosfera

Sześć uwag i komentarzy respondentów zostało zaliczonych do kategorii „atmosfera”. Respondenci w swoich wypowiedziach skupiali się na relacjach pomiędzy doktorantami a pracownikami naukowo-dydaktycznymi oraz na swoich refleksjach na temat roli doktorantów.

Uwagi dotyczące ankiety

Trzech respondentów wyraziło swoje opinie na temat realizowanej ankiety. Dotyczą one głównie wykorzystania wyników badania.

Podsumowanie

- **Badanie jakości kształcenia na studiach III stopnia w roku akademickim 2015/2016 zostało przeprowadzone w terminie od 2 grudnia 2015 roku do 10 stycznia 2016 roku.** Proces był realizowany za pomocą serwisu Ankieter, będącego aplikacją współpracującą z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów (USOS). W serwisie Ankieter umieszczony został kwestionariusz ankiety, do którego linki były przesyłane drogą e-mailową do doktorantów – każdy z nich mógł wypełnić ankietę tylko raz. Adresy do wysyłki zaproszeń pobrane zostały z systemu rekrutacyjnego IRK.
- Celem ankiety było uzyskanie odpowiedzi na pytanie *Jak doktoranci oceniają jakość kształcenia na studiach III stopnia w UMCS?* Szczegółowe pytania ankiety koncentrowały się wokół kwestii takich, jak: ogólna **ocena poszczególnych form zajęć**, ocena przygotowania do **działalności naukowo-badawczej** oraz **prowadzenia zajęć dydaktycznych**, ocena kształcenia **pedagogicznego** oraz **współpracy z promotorem**. Dodatkowo respondenci mieli okazję wskazać, jakie są ich **potrzeby szkoleniowe** oraz podzielić się swoją opinią na temat **zmian po poprzedniej edycji badania**.
- **W badaniu wzięło udział 165 doktorantów**, co stanowi **21,9%** osób będących na studiach III stopnia w UMCS. **Zwrotność kwestionariuszy wyniosła 23,5%**. Ze względu na taki poziom zwrotności zebrany materiał należy traktować, jako wskazanie pewnych tendencji obecnych w procesie kształcenia, a nie jako głos większości.
- **Najbardziej zaangażowani w wypełnianie ankiety byli doktoranci z Wydziału Humanistycznego (frekwencja na poziomie 29,3%).** Na drugim miejscu pod względem frekwencji znalazł się **Wydział Politologii (17,7%)**, a na trzecim **Wydział Filozofii i Socjologii (10,4%)**.
- Zdecydowana większość uczestników badania to osoby ze studiów stacjonarnych (91,5%).
- **70,1% doktorantów** deklaruje, że **biorąc pod uwagę wszystkie możliwe aspekty procesu kształcenia, że są zadowoleni z odbywanych studiów.** Jest to **wynik bardzo pozytywny**.
- Analizując uzyskane wyniki z uwzględnieniem podziału na lata studiów można stwierdzić, że **najwyżej swoje zadowolenie ze studiów oceniają doktoranci będący na pierwszym roku studiów III stopnia (ocena 4,07 na pięciostopniowej skali)**, aż 86,9% zadeklarowało, że jest zdecydowanie lub raczej zadowolone. Najniżej swoje zadowolenie oceniają studenci trzeciego roku (3,43).
- Eksplorując zebrane dane w podziale na poszczególne wydziały, wyraźnie widać, że **najbardziej zadowoloną ze swoich studiów grupą są doktoranci z Wydziału Biologii i Biotechnologii (4,0)** oraz **Wydziału Ekonomicznego (4,0)**. Wysokim zadowoleniem ze studiów wyróżniają się także doktoranci w **Wydziału Humanistycznego (3,92)**.
- Najwięcej respondentów, pytanych o różne formy wsparcia ze strony Uniwersytetu, potwierdza, że otrzymuje je w formie **dostępu do odpowiednich zasobów bibliotecznych**

(63%). Część respondentów (42,7%) sygnalizuje natomiast, że brakuje im wsparcia w zakresie udzielania przez uczelnię pomocy w nawiązywaniu kontaktów/ współpracy z innymi uczelniami/ ośrodkami zagranicznymi.

- Badani doktoranci pytani o swoje **oczekiwania wobec studiów III stopnia** najczęściej deklarowali chęć **zdobycia i rozwijania wiedzy oraz umiejętności** a także możliwość **rozwoju swoich zainteresowań naukowych i badawczych**.
- Odnosząc się do poszczególnych **elementów składających się na jakość kształcenia** doktoranci **najlepiej oceniają liczebność grup (4,12)**. Dobrze odbierają także **aktualność przekazywanej wiedzy (3,92)** oraz **warunki techniczne sal wykładowych/laboratoryjnych (3,71)**.
- Spośród wszystkich form zajęć respondenci **najlepiej ocenili seminaria dyplomowe (4,37)** oraz **indywidualne konsultacje (4,3)**. Najślabiej oceniane są natomiast praktyki i zajęcia poza uczelnią (3,57).
- W zakresie **przygotowania do działalności naukowo-badawczej** najwięcej doktorantów deklarowało, że studia III stopnia przygotowały ich do **działań związanych z ochroną własności intelektualnej (57,4%)** oraz **zarządzania projektami badawczymi (40,5%)**. Najślabiej respondenci oceniają swoje przygotowanie do współpracy z przedsiębiorstwami (21%).
- Doktoranci, którzy wzięli udział w badaniu **bardzo wysoko oceniają współpracę ze swoimi promotorami**. Najlepiej odbierają zainteresowanie promotorów postępami w pracy (4,52), inspirowanie nowymi problemami badawczymi (4,35) oraz ilość poświęcanego im czasu (4,34).
- Większość doktorantów deklarowała, że **miała okazję prowadzić zajęcia dydaktyczne (72,6%)**. Niemniej jednak pomiędzy poszczególnymi wydziałami wyraźnie widać różnice w tym aspekcie. Ponad 81% doktorantów z Wydziału Chemii; Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej; Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Pedagogiki i Psychologii prowadziło zajęcia dydaktyczne. Natomiast na Wydziale Ekonomicznym jedynie, co drugi doktorant miał okazję poprowadzić zajęcia. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że większość respondentów, nie prowadziła jeszcze zajęć, ponieważ jest na pierwszym roku lub będzie je prowadzić dopiero w semestrze letnim.
- Około **85% doktorantów uważa, że samodzielne prowadzenie zajęć dydaktycznych jest przydatne**, a 92,5% respondentów, którzy mieli już okazję prowadzić zajęcia ocenia, że ich **przygotowanie do tego jest dobre lub bardzo dobre**. Doktoranci, pytani o sposoby **przygotowywania się do zajęć** najczęściej odpowiadają, że **konsultują się z pracownikiem naukowym odpowiedzialnym za prowadzenie przedmiotu (82 osoby)**, **samodzielnie budują konspekt (80 osób)** oraz **wzorują się na swoich wykładowcach (79 osób)**.
- Zdecydowana większość respondentów (**79,9%**) **deklaruje, że chciałaby wziąć udział w dodatkowych, bezpłatnych szkoleniach**. Najbardziej interesujące byłyby dla nich szkolenia z zakresu: **języka obcego branżowego (96 osób)**, **zastosowania nowoczesnych narzędzi dydaktycznych (89 osób)** oraz **wystąpień publicznych (83 osoby)**.

- Spośród doktorantów będących na drugim, trzecim oraz czwartym roku studiów III stopnia, **86,4% potwierdziło, że brało udział w badaniu jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015**. Jedynie **około 37% respondentów zapoznało się z raportem z ubiegłorocznej ankiety** i większość z nich wskazała **stronę internetową Systemu Jakości Kształcenia UMCS, jako źródło wiedzy o jej wynikach**. Większość osób, które zapoznały się z raportem z poprzedniej edycji badania nie dostrzega zmian po jego realizacji lub nie potrafi określić czy zaistniały.
- Doktoranci pytani o ich dodatkowe uwagi oraz propozycje zmian dotyczących funkcjonowania Uniwersytetu skupiają się na kilku obszarach: programie studiów i ofercie fakultetów, organizacji i obiegu informacji, finansowaniu badań naukowych/ konferencji, systemie stypendialnym, infrastrukturze, bibliotece uniwersyteckiej, dodatkowych kursach i szkoleniach, Samorządzie Doktorantów oraz atmosferze. Trzy osoby podzieliły się także uwagami odnośnie samej ankiety.
- Jednym z istotnych elementów badania jakości kształcenia na studiach III stopnia, który umożliwiłby uzyskiwanie coraz bardziej miarodajnych wyników i wyciąganie na ich podstawie trafnych wniosków, jest zaangażowanie respondentów. W związku z tym należałoby zachęcać doktorantów do uczestnictwa w nim poprzez szersze promowanie samego badania, a także popularyzowanie jego wyników za pomocą atrakcyjnych wizualnie i merytorycznie raportów, prezentacji czy infografik oraz umieszczanie ich w serwisach, z których studenci aktywnie korzystają (np. na portalach społecznościowych).
- Bardzo ważne jest, aby uzyskane wyniki badania były wykorzystane do budowania planów działań projakościowych zarówno na poziomie poszczególnych Wydziałów, jak i na poziomie Ogólnouniwersyteckim. Istotne jest także uświadamianie społeczności akademickiej, że wyrażone w badaniu opinie realnie przekładają się na stałe podnoszenie jakości kształcenia w UMCS.